

*Domnule președinte al Curții Constituționale,
Onorați actuali și foști judecători ai Curții Constituționale,
Dragi colegi de la Înalta Curte de Casație și Justiție,
Distinși invitați,*

Vă mulțumesc și mă simt onorată pentru invitația primită de a mă afla astăzi alături de dumneavoastră.

În urmă cu 30 de ani, românii inundau străzile Bucureștiului și ale multor alte orașe ale României pentru a-și revendica destinul și mi se pare obligatoriu să încep amintind momentele de atunci și jertfa celor mai curajoși dintre noi. Nu doresc să cad în păcatul "vorbelor mari", dar cred că față de acești oameni avem cu toții, contemporani cu ei sau nu, o datorie pe care nu o vom putea recompensa niciodată.

Însă procesul de transformare a României totalitare într-o țară democratică și atașată valorilor civilizației occidentale și statului de drept nu s-a sfârșit atunci, în decembrie 1989 și poate că nu s-a desăvârșit pe deplin nici astăzi – în fond o națiune trebuie să rămână vie, să-și apere valorile în fața oricărei noi provocări pe care i-o aduce istoria.

Personal leg însă momentul la care transformarea României a devenit ireversibilă de adoptarea noii Constituții a României, care constituie, cu imperfecțiunile și neajunsurile ei, dintre care unele poate subzistă și după revizuire, cheia de boltă a arhitecturii statale a României și a funcționării sale democratice.

Așa imperfectă, ca de altfel orice creație umană, legea fundamentală a făcut posibilă integrarea euroatlantică a României și ne-a adus calitatea de a fi un stat de drept funcțional. Din nou, acestea nu sunt doar cuvinte, fiecare dintre noi, înainte de a fi demnitar, judecător sau orice altceva, este cetățean al României și cred că în forul nostru interior putem aprecia cu toții transformările excepționale pe care le-a parcurs România după ce și-a regăsit destinul istoric.

Ca judecător, văd Constituția ca legea legilor, actul care trasează valorile noastre fundamentale, valori de altfel comune cu ale

partenerilor noștri din Uniunea Europeană și elementul esențial pentru care putem afirma că ceea ce ne unește este cu mult mai important decât ceea ce uneori ne separă.

În calitate de cetățean, mă bazez pe Constituție ca fiind ultima linie de apărare împotriva abuzului sau arbitrariului, contractul social care trasează nu doar drepturile și obligațiile noastre, dar mai ales pe acelea ale statului în raport cu fiecare individ în parte.

Din această perspectivă, rolul jurisdicției constituționale este de o importanță capitală. Fără controlul de constituționalitate exercitat de către Curtea Constituțională, Constituția ar rămâne o bucată de hârtie, plină de vorbe frumoase; prin intermediul Curții se desăvârșește mecanismul de separație și echilibru între puterile statului, iar legea fundamentală devine un act viu, racordat la realitățile timpului și ale societății pe care o guvernează.

Aș vrea însă să reamintesc că judecătorii Curții Constituționale nu sunt singurii judecători constituționali ai României, chiar dacă, desigur, ei se află pe cea mai înaltă treaptă a unei virtuale ierarhii și chiar dacă sunt singurii judecători *specializați*, dacă mă pot exprima așa, exclusiv în materie constituțională.

Din perspectiva sistemului judiciar, procesul de apărare a legii fundamentale nu începe însă la Curtea Constituțională și nu se rezumă la activitatea acestei prestigioase jurisdicții.

Fiecare judecător în parte, de la Înalta Curte de Casație și Justiție și până la cea mai mică judecătorie a României este și trebuie să fie, din perspectiva mea, un judecător constituțional – el va interpreta normele de drept în acord cu principiile și valorile fundamentale consacrate prin Constituție, va putea sesiza Curtea Constituțională și este obligat să aplice deciziile general-obigatorii ale acesteia și va putea chiar examina el însuși, într-o acțiune în contencios administrativ, spre exemplu, conformitatea dintre un act normativ cu o forță inferioară legii sau a ordonanței de Guvern și dispozițiile legii fundamentale, garantând astfel, fiecare dintre ei în parte, supremația Constituției și a legii.

Or tocmai acest mecanism unic, simbiotic, între autoritatea judecătorească și Curtea Constituțională constituie în opinia mea unul dintre pilonii statului de drept și organizării democratice a statului și subliniază importanța unei cooperări instituționale, loiale și strânse.

În final aș mai dori să fac o ultimă remarcă. Există o "tradiție" în țara noastră ca la momentele festive să ne concentrăm exclusiv pe aspectele frumoase, pozitive.

Dar americanii au o vorbă pe care personal o consider foarte sănătoasă și cred că uneori e bine "să nu te prefaci că nu vezi elefantul din încăpere", cum s-ar spune.

După cum cu toții cunoaștem, în trecutul recent s-a născut, cel puțin ca imagine publică, ideea unui "conflict" sau a unei "competiții", cu ghilimelele de rigoare, între Curtea Constituțională și Înalta Curte de Casație și Justiție.

Vreau să arăt cu fermitate că într-un stat de drept o astfel de idee nu-și poate găsi justificarea. Nu pot exista și nu trebuie să existe precădere, competiție sau dizarmonie între cele mai înalte două instituții care apără supremația Constituției și principiul legalității.

Fiecare dintre instituțiile noastre rămâne angajată în a-și îndeplini pe deplin rolul constituțional, în limitele trasate de legea fundamentală. Funcțiunile noastre sociale nu sunt nicidecum concurente, astfel cum s-a încercat uneori să se inducă ideea opiniei publice, ci pe deplin complementare.

Mai mult, ele sunt și interdependente – nu poate exista stat de drept fără supremația Constituției, domnia legii și înfăptuirea eficientă a justiției. Cu toții ne supunem ca judecători aceluiași zeu – ordinea de drept.

Trebuie însă poate să facem mai mult pentru a încuraja schimbul de bune practici, informații și idei, pentru a face față provocărilor pe care le aduc transformarea accelerată a relațiilor sociale în urma unor fenomene precum globalizarea sau digitalizarea, procesul de evoluție a

relațiilor de familie, adaptarea conținutului tradițional al drepturilor fundamentale la noile realități etc.

Din această perspectivă cred că atât Institutul Național al Magistraturii, cât și instituțiile academice pot constitui forumul potrivit pentru un schimb mai activ de experiențe profesionale și de concepte juridice între judecătorii instanței supreme și cei ai Curții Constituționale, pentru creșterea încrederii reciproce și prevenirea situațiilor în care, pe aspecte concrete, unii sau alții dintre noi pot avea opinii diferite.

Iar în ceea ce mă privește, ca președinte al instanței supreme, vă asigur că veți găsi întotdeauna în Înalta Curte o instituție loială și deschisă la dialog și cooperare. Ne supunem acelorași valori și servim cu toții interesele aceluiași beneficiar – cetățeanul român, iar obligația noastră comună este de a-i oferi cel mai bun serviciu public posibil.

În final aș dori să vă mulțumesc încă o dată pentru amabilitatea de a mă fi ascultat, să urez Constituției și Curții Constituționale cât mai multe aniversări frumoase și să vă urez tuturor, în pragul sfârșitului de an, ”Sărbători fericite!”.

Vă mulțumesc pentru atenția acordată.